ВІДГУК

офіційного опонента

доктора педагогічних наук, професора **ЗАВИДІВСЬКОЇ Наталії Назарівни**

на дисертацію **Воронецького Вадима Борисовича**

«РОЗВИТОК РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТОК ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У ПРОЦЕСІ ПОЗААУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ ПАУЕРЛІФТИНГОМ», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я)

Запровадження нового Закону про вищу освіту вказує на необхідність переосмислення ролі дисципліни «Фізичне виховання» у загальній системі освіти. Стає зрозумілим, що вдалі в цілому і звиклі схеми організації рухової активності студентів втратили свою актуальність. Все більш актуальним стає питання, яким чином має бути організована система фізичного виховання, щоб змістовно відповідати сучасним вимогам і сприяти оптимізації рухової активності студентської молоді. Адже відверто, до сьогодні система фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів різного професійного спрямування залишається пронизаною пережитками минулого. Ми надто довгий час мали справу з формально складеним змістом і як наслідок – незадовільний стан здоров'я та нижчі за необхідні значення функціональних показників, фізичної працездатності. За час навчання у виші особливо низькими такі показники є у дівчат.

Одним із провідних засобів покращення стану здоров'я і відновлення розумової працездатності є рухова активність. Враховуючи той факт, що обов'язкові заняття з фізичного виховання відходять у минуле, виникає нагальна потреба впровадження нових форм позааудитрної роботи. Це має бути не просто загальна фізична підготовка. Дівчат сьогодні таким вже не здивуєш. Пауерліфтинг – є одним із таких видів спорту, що є цікавим для молоді і дозволяє відшукати раціональні підходи покращення рухової активності. Однак, перспективність використання пауерліфтингу у позааудиторних заняттях гальмується недостатнім науково-методичним забезпеченням, що вказує на актуальність і необхідність **дисертаційного дослідження Воронецького Вадима Борисовича**.

Ознайомлення з текстом дисертації Воронецького В. Б. у частині теоретичного, методологічного і практичного концептів, дозволяє констатувати, що викладені у роботі **основні положення, висновки та рекомендації переконливо обґрунтовані та достовірні**.

Автором у роботі використано комплекс загальнонаукових **методів** експериментально-емпіричного рівня пізнання, загальних принципів філософії, базових сучасних положень педагогічної науки, психології, теорії і методики фізичного виховання як *методологічного* та *теоретичного* підґрунтя для розв'язання комплексу питань, спрямованих на розроблення методики оцінювання навчальних досягнень з фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів. *Практичним* підґрунтям слугувало застосування

результатів оригінального тестування і педагогічних спостережень на етапі експериментальних досліджень. Зокрема, було використано методи (аналіз, систематизацію, узагальнення, теоретичне моделювання) для вивчення стану досліджуваної проблеми за інформацією літературних джерел; соціологічні (письмове опитування, бесіду) — для одержання даних про особливості мотивації студенток до фізичної активності, пріоритети щодо її видів; педагогічні (спостереження, тестування та експеримент, що передбачав однорічний констатувальний експеримент і трирічний формувальний, організований лонгітюдинальним методом) — для одержання даних про вияв і зміну показників фізичної підготовленості, ефективність розроблених моделі й методики; медико-біологічні (пульсометрію, динамометрію, антропометрію, сфігмоманометрію, спірометрію) — для одержання даних про функціональні можливості систем організму, фізичну працездатність, стан здоров'я; методи математичної статистики – для опрацювання одержаних емпіричних даних.

Теоретичне значення дисертації полягає в обґрунтуванні та розкритті перспективних напрямів вдосконалення системи фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів.

Практична цінність роботи полягає у тому, що: розроблено рекомендації для розвитку рухової активності студенток закладу вищої освіти гуманітарного профілю під час позааудиторних занять пауерліфтингом. Авторська розробка може бути використана викладачами фізичного виховання закладів вищої освіти, у післядипломній освіті фахівців із фізичного виховання та студентською молоддю для самостійних занять фізичними вправами. Основні положення дисертації можуть бути використаними для доповнення змісту навчальної дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання», «Теорія та методика оздоровчої фізичної культури», «Теорія і методика олімпійського та професійного спорту».

Результати дослідження впроваджені у навчальний процес Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (довідка № 69 від 22.11.2017), Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (довідка № 03-28/02/5029 від 29.12.2017), ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (довідка № 5934/01-27 від 15.12.2017), а також тренувальний процес жіночої збірної України з пауерліфтингу (довідка Української федерації пауерліфтингу № 47-11 від 25.11.2017) і спортивного клубу «Епіцентр» (акт впровадження № 97 від 14.11.2017).

Основні результати дослідження за темою дисертації викладено у 9-тинаукових працях, із них: 5 статей у наукових фахових виданнях України з педагогіки, які включено до міжнародних наукометричних баз; одна стаття у науковому періодичному виданні іноземної держави, одна – в іншому періодичному виданні; два навчальних посібники.

Достатньою є і **апробація** результатів дослідження на різнопланових конференціях за останні роки, що також засвідчує прозорість і публічність дослідницької позиції дисертанта. Основні положення дисертаційної роботи були апробовані на таких наукових конференціях: міжнародних – «Молода спортивна наука України» (Львів, 2011), «Актуальні проблеми розвитку руху «Спорт для всіх»: досвід, досягнення, перспективи» (Тернопіль, 2012), «Актуальні проблеми сучасної біомеханіки фізичного виховання та спорту»

(Чернігів, 2014 і 2017), «Реалізація здорового способу життя – сучасні підходи» (Дрогобич, 2017), «Фізична активність і якість життя людини» (Луцьк, 2017), «Актуальні проблеми розвитку фізичного виховання, спорту і туризму в сучасному суспільстві» (Івано-Франківськ, 2017); всеукраїнських – «Історичні, теоретико-методичні, медико-біологічні аспекти фізичної культури і спорту» (Чернівці, 2016),«Фізична культура і спорт: досвід та перспективи» (Чернівці, 2017), «Формування здорового способу життя студентської та учнівської молоді засобами освіти» (Кам'янець-Подільський, 2010-2017); звітних науково-практичних – аспірантів, викладачів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (2010-2017).

Дисертацію Воронецького В. Д. виконано згідно з тематичним планом науково-дослідної роботи Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки за темою «Соціально-педагогічні та медико-біологічні основи фізичної активності різних груп населення» (номер державної реєстрації 0115U002344) та планом науково-дослідної роботи на 2015–2019 рр. проблемної лабораторії «Гендерні профілактично-оздоровчі технології фізичного виховання та реабілітації» Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка за темою «Програмування профілактично-оздоровчих і розвивальних технологій фізичної культури для дітей та студентської молоді». Роль автора, як співвиконавця тем, полягала у розробленні організаційно-методичного забезпечення для розвитку рухової активності студенток протягом усього періоду навчання у закладі вищої освіти, використовуючи для цього заняття пауерліфтингом у позааудиторний час.

Тема дисертації затверджена вченою радою Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (протокол № 1 від 28.01.2016).

Результати дослідження **впроваджено** у навчальний процес Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (довідка № 69 від 22.11.2017), Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (довідка № 03-28/02/5029 від 29.12.2017), ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (довідка № 5934/01-27 від 15.12.2017), а також тренувальний процес жіночої збірної України з пауерліфтингу (довідка Української федерації пауерліфтингу № 47-11 від 25.11.2017) і спортивного клубу «Епіцентр» (акт впровадження № 97 від 14.11.2017).

Текст дисертаційної роботи викладено на 209 сторінках друкованого тексту. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (251найменування, з яких 55 – латиницею) і додатків; містить 24 таблиці та один рисунок.

У першому розділі роботи здобувач всебічно показує сьогоднішній стан наукових розробок з досліджуваної проблеми. Автором представлено результати теоретичного аналізу наукової літератури з проблеми дослідження; розкрито програмно-нормативні основи фізичного виховання у вищих навчальних закладах.

Заслуговує уваги глибокий аналіз літературних джерел у сенсі не лише історико-філософського концепту, а й психолого-педагогічного. Це дало можливість автору дослідити проблему теоретичних аспектів розвитку рухової активності студенток у процесі позааудиторних занять з фізичного виховання з різних позицій і виділити безліч нових аспектів. Саме на основі такого

комплексного, ґрунтовного підходу автору вдалося здійснити актуалізацію досліджуваних термінопонять. У роботі В. Б. Воронецького міститься чимало співзвучних нам досить відвертих думок і положень, які автор не побоявся винести на суд колег. Зокрема, в теперішніх умовах постійних змін, реформ, реорганізації системи фізичного виховання, мені імпонує сміливість автора у намаганнях проаналізувати термінопоняття «рухова активність» і «фізична активність». Цікавими є і прогностичні висловлювання здобувача про доцільність використання поняття «рухова активність». При чому, декларовано, що це поняття слід розглядати саме як м'язову діяльність, що є джерелом негентропійних ресурсів для підвищення гомеостазу індивіда, а не спеціально організовані заняття фізичними вправами. Імпонує те, що завдяки такому підходу рухова активність впродовж всього дослідження характеризувалася певною спрямованістю.

Креативом, на нашу думку, є той факт, що уже з першого розділу зрозуміла власна позиція автора щодо змісту, особливостей і цінностей такого виду спорту як пауерліфтинг.

Таким чином, упродовж першого розділу дисертант послідовно доводить і підтверджує актуальність та необхідність досліджень з даної проблематики. А саме: вміло аналізує сучасні підходи щодо використання пауерліфтингу в позааудиторних заняттях студенток, вказує на те, що нині існуючі методики фізичного виховання потребують удосконалення через використання пауерліфтингу в позааудиторних формах проведення занять.

Фактаж цього розділу дозволяє зазначити, що Вадим Борисович вміє логічно викладати та аналізувати теоретичний матеріал, формулювати виважені висновки, застосовувати різні методи наукового пізнання, вести змістовну і коректну наукову полеміку.

Другий розділ присвячено висвітленню результатів однорічного констатувального експерименту. Цінним є те, що у розділі не просто подано загальну характеристику провідних методологічних підходів створення організаційно-методичного забезпечення для розвитку рухової активності студенток у процесі позааудиторних занять пауерліфтингом. Фактично вже у ході констатувального експерименту запропоновано авторське бачення щодо уніфікації таких методик.

Доречним є фактаж щодо використання першокурсницями з різним рівнем фізичної активності традиційного підходу до організації, формування і реалізації змісту фізичного виховання. Адже виявлено, що це дає неоднаковий результат у поліпшенні показників рухової активності. Констатовано, що у дівчат, які до вступу у ВНЗ систематично використовували додаткову фізичну активність, усі досліджувані показники були суттєво ($p < 0,05 \div 0,001$) кращими, ніж у дівчат, які використовували таку активність епізодично або не використовували її взагалі. Водночас, при порівнянні даних двох останніх вибірок встановили значущу ($p < 0,05 \div 0,001$) перевагу перших над другими у вияві всіх досліджуваних показників. Дотепним на етапі констатувального експерименту є дослідження автором особливостей вияву показників рухової активності у студенток із різним рівнем реалізації фізичної активності. Безсумнівно, саме це дало змогу виявити зміст та форми занять пауерліфтингом для студенток з різним рівнем підготовленості.

Загальні методологічні засади, що представлено у другому розділі, на нашу думку, слугують фундаментальною основою для теоретичного обґрунтування організаційно-методичного забезпечення позааудиторних занять пауерліфтингом.

У третьому розділі розкрито зміст моделі та положення методики певної спрямованості; проаналізовано результати формувального експерименту.

Суттєвим наробком є те, що спроектовано структурно-функціональну модель розвитку рухової активності студенток закладу вищої освіти гуманітарного профілю у процесі позааудиторних занять пауерліфтингом. Інновацією є тлумачення автором змісту педагогічних умов забезпечення розвивального ефекту від занять пауерліфтингом у позааудиторний час. Цікавим, ми вважаємо, і підхід до трактування методичного супроводу розвитку рухової активності студенток у процесі занять пауерліфтингом.

Це, на нашу думку, дозволяє не лише прогнозувати пролонговану ефективність занять пауерліфтингом у позааудиторний час студенток гуманітарного вишу, а й створити умови для виховання у них фізкультурної мобільності.

Здійснений автором аналіз, спрямований на *перевірку ефективності* пропонованої моделі розвитку рухової активності студенток у процесі позааудиторних занять пауерліфтингом, є всебічним, конкретним та повним.

Загалом дисертаційна робота справляє позитивне враження, оскільки Воронецький Вадим Борисович, продемонструвавши такі якості справжнього вченого, як працездатність, наполегливість і літературний хист, зумів запропонувати нам цілісне й виважене уявлення про сьогоднішні перспективи покращення якості системи фізичного виховання через оптимізацію позааудиторної діяльності на основі впровадження такого виду спорту як пауерліфтинг.

Автореферат **ідентичний** змісту дисертації, повністю відповідає основним положенням роботи та розкриває її зміст, структуру і акцентує увагу на основних наукових розробках.

Найбільш суттєвими науковими результатами, отриманими у дисертації Воронецького В. Б., ми вважаємо те, що:

- *уперше* розроблено організаційно-методичне забезпечення позааудиторних занять пауерліфтингом, спрямованих на розвиток рухової активності студенток протягом навчання у закладі вищої освіти, а його елементами є спроектована модель розвитку рухової активності під час занять означеного змісту та методика реалізації цієї моделі у практичній діяльності. Відмінні риси спроектованої моделі – поетапний розвиток рухової активності та диференціація на кожному етапі: засобів, методів навчання; спрямованості фізичних навантажень у річному періоді; дозування навантажень для кожного заняття; видів і змісту контролю, самоконтролю;

- *уперше* встановлено особливості використання першокурсницями закладу вищоїосвітифізичної активності у позааудиторний час та ставлення до занять з фізичного виховання, враховуючи стан використання (систематично, епізодично, відсутність у позанавчальний час) ними такої активності під час навчання у старшій школі;

- *уперше* встановлено особливості вияву і динаміки компонентів рухової активності першокурсниць, ураховуючи стан їх фізичної активності під час навчання у старшій школі;

- *доповнено* інформацію про ефективний навчальний процес (організацію, засоби і методи, способи реалізації), змістом якого є заняття обраним видом спорту у позааудиторний час для студенток закладу вищої освіти;

- *доповнено* дані про чинники, що стримують першокурсниць закладу вищоїосвітигуманітарного профілю використовувати фізичну активність у позааудиторний час;

- *подальшого розвитку* набули положення щодо організації та реалізації занять зі спортивною спрямованістю у закладі вищої освіти гуманітарного профілю.

Водночас, ознайомлення із дисертаційним дослідженням В. Б. Воронецького дозволяє висловити деякі **дискусійні положення та зауваження**:

1. На нашу думку, формулюючи мету, слід було би зазначити, що це авторський варіант організаційно-методичного забезпечення. Інакше складається враження, що це організаційно-методичне забезпечення, що вже існує. Авторська скромність у даному випадку дещо недоречна.
2. Не зовсім вдалою є назва підрозділу 1.4. Адже весь перший розділ присвячується аналізу наукової і методичної літератури, а не лише один з підрозділів.
3. У другому розділі роботи пасувало би більш детально обґрунтувати, чому відбувалося дослідження фізичної активності саме першокурсниць?
4. На нашу думку, у роботі слід було би більш узагальнено подати особливості розвитку жіночого організму. Окрім цього, вказати чим відрізняється методика проведення занять пауерліфтингом чоловіків і жінок.
5. У назві рисунка 1. (автореферат) і рисунка 3.1 (дисертація), на нашу думку, вартувало би вказати, що це модель розвитку рухової активності студенток у процесі позааудиторних занять пауерліфтингом саме для студентів гуманітарного профілю.
6. Дані, що представлено в таблицях 3.9, 3.10, 3.11 варто було би якось уніфікувати і представити в авторефераті… Адже саме в них містяться дані, що підтверджують ефективність Вашої розробки…
7. Висновки дисертаційного дослідження свідчать про те, що виконана робота є набагато більш інформативнішою, аніж це представлено у завданнях. Безумовно цей факт вказує на надмірну скромність автора, однак у завданнях варто було би зазначити деякі аспекти. Так, у четвертому висновку, наприклад, мова йде про спроектовану модель, як елемент запропонованого організаційно-методичного забезпечення, що містить алгоритм реалізації визначених положень в установленій послідовності. Це варто було би виділити окремим завданням.
8. У дисертаційному дослідженні містяться таблиці, які на нашу думку, доречніше було би винести у додатки. Наприклад, 2.1, 2.2, 2.4, 2.11, 3.1 та інші.

9. У тексті дисертації мають місце деякі стилістичні та орфографічні помилки.

Разом з тим, висловлені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки роботи, а деякі з них носять радше рекомендаційний характер та поради щодо майбутнього наукового пошуку.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Дисертація **Воронецького Вадима Борисовича «Розвиток рухової активності студенток вищих навчальних закладів у процесі позааудиторних занять пауерліфтингом»**, є самостійно виконаним, завершеним дослідженням, в якому викладено авторський підхід до вирішення комплексу питань в частині поглиблення теоретичних і практичних засад вдосконалення системи фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів.

Дана робота за своїм змістом, актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю і достовірністю, науковою та практичною значущістю отриманих результатів, повнотою їх викладення в опублікованих дисертантом наукових працях, а також за оформленням відповідає встановленим вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету міністрів України 24 липня 2013 р., № 567, а її автор **Воронецький Вадим Борисович** заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я).

Офіційний опонент:

Професор кафедри
теорії та методики фізичної культури
Львівського державного університету
фізичної культури,
доктор педагогічних наук, професор Н. Н. Завидівська

Директор з кадрів та зовнішніх зв'язків, кандидат біологічних наук, професор Л.С. Довгич

ВІДДІЛ КАДРІВ
Підпис Завидівської Н.Н.
Засвідчую:
Нач. відділу кадрів